

PREDLOG

Na osnovu člana 11 st. 6 i 7 Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list CG", broj 73/19), Vlada Crne Gore, na sjednici od _____2020. godine, donijela je

UREDBU

O AKTIVNOSTIMA ODNOSNO DJELATNOSTIMA KOJE EMITUJU GASOVE SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE ZA KOJE SE IZDAJE DOZVOLA ZA EMISIJU GASOVA SA EFEKTOM STAKLENE BAŠTE

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte (u daljem tekstu: dozvola), ukupan iznos emisijonih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisijonih kredita, minimalna cijena emisijonih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisijonih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisijonih kredita i način evidencije dodijeljenih emisijonih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Član 2

Aktivnosti odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola date su u Prilogu 1.

Član 3

Emisioni krediti dodjeljuju se pravnom licu ili preduzetniku koji upravlja stacionarnim postrojenjem (u daljem tekstu: operater postrojenja) za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljendioksida koju ostvaruje.

Kao referentni polazni podaci o vrijednostima ukupnih emisija gasova sa efektom staklene bašte uzimaju se podaci iz Nacionalnog izvještaja o klimatskim promjenama.

Emisioni kredit može se prenositi iz jednog vremenskog perioda u drugi, kao i sa jednog postrojenja na drugo.

Emisioni krediti dodjeljuju se na mjesečnom i godišnjem nivou.

Dodjela emisijonih kredita vrši se putem javne aukcije ili besplatnom dodjelom.

Javna aukcija sprovodi se na osnovu poziva za dodjelu emisijonog kredita, koji raspisuje organ državne uprave nadležan za zaštitu životne sredine.

Javni poziv sadrži broj emisijonih kredita za dodjelu i rok za prijavu operatera postrojenja.

Broj emisijonih kredita za dodjelu na godišnjem nivou određuje se kao razlika između ukupne dozvoljene emisije za odgovarajući period iz Priloga 2 i zbira besplatno dodijeljenih emisijonih kredita.

Broj emisijonih kredita raspoloživih za dodjelu na mjesečnom nivou određuje se kao razlika između broja emisijonih kredita raspoloživih za dodjelu na godišnjem nivou i broja emisijonih kredita dodijeljenih u postupku dodjele na godišnjem nivou za odgovarajuću godinu.

Ako je broj emisijonih kredita zahtijevanih od strane operatera postrojenja veći od broja emisijonih kredita raspoloživih za dodjelu, operateri postrojenja se nadmeću za emisijone kredite putem aukcije.

Postupak aukcije sprovodi komisija koju obrazuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 4

Radi sprečavanja izmještanja energetski intenzivnih grana industrije van granica Crne Gore, za postrojenja u kojima se obavljaju aktivnosti iz Priloga 1 mogu se dodijeliti besplatni emisijski krediti, ukoliko je njihova proizvodna aktivnost u trenutku dodjele kredita najmanje na nivou od 10% vrijednosti iz člana 6 stav 1 ove uredbe.

Besplatni emisijski krediti mogu se dodijeliti i za postrojenja koja se bave proizvodnjom električne energije upotrebom uglja, u vrijednosti koja odgovara naplaćenom iznosu (akcize na ugalj, lokalne naknade vezane za eksploataciju uglja i proizvodnju električne energije na ugalj), po cijeni iz člana 5 ove uredbe.

Član 5

Osnovna jedinica emisijnog kredita je tona ekvivalentne emisije ugljendioksida, odnosno tCO₂ eq.

Minimalna cijena emisijnih kredita iznosi 24 €/tCO₂.

Član 6

Besplatni emisijski krediti mogu se dodijeliti postojećim postrojenjima koja su obavljala aktivnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte u periodu od 1. januara 2005. godine do 31. decembra 2008. godine ili u periodu od 1. januara 2009. do 31. decembra 2010. godine i ako su utvrđeni veći nivoi emisija u skladu sa Drugim dvogodišnjim ažuriranim izvještajem o klimatskim promjenama, Okvirnom konvencijom Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama i Metodologijom Međuvladinog panela o klimatskim promjenama.

Besplatni emisijski krediti novim postrojenjima u kojima se obavljaju aktivnosti iz Priloga 1, dodjeljuju se u iznosu koji predstavlja proizvod planirane aktivnosti i referentne vrijednosti emisijnog faktora iz Priloga 3.

Član 7

Emisijni krediti koji preostanu nakon aukcije čine stabilizacionu rezervu.

Emisijni krediti iz stabilizacione rezerve mogu se čuvati kao rezerva, poništiti, besplatno dodijeliti ili dodijeliti putem aukcije u narednim postupcima dodjele.

Član 8

Sredstva prikupljena od emisijnih kredita u skladu sa članom 3 ove uredbe uplaćuju se na žiro račun Fonda za zaštitu životne sredine i mogu se koristiti za:

- zaštitu i unaprjeđenje životne sredine;
- podsticanje izgradnje obnovljivih izvora energije;
- podsticanje inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije Crne Gore.

Alokaciju sredstava prikupljenih u prethodnoj godini vrši Vlada do kraja prvog kvartala tekuće godine.

Član 9

Emisijni krediti, njihov prenos i korišćenje upisuju se u registar emisijnih kredita (u daljem tekstu: registar), koji vodi Fond za zaštitu životne sredine.

Registar sadrži:

- a) naziv i sjedište operatera postrojenja;
- b) podatke o emisijnim kreditima;

- datum sticanja;
- broj emisijih kredita;
- način dodjele (besplatna dodjela, prenos, kupovina na aukciji);
- datum i način iskorišćavanja (fizičko iskorišćavanje usljed proizvodne aktivnosti ili prenos).

Registar se ažurira:

- u dijelu besplatno dodijeljenih emisijih kredita u skladu sa Prilogom 4, na početku svake godine;

- u dijelu fizičkog iskorišćavanja emisijih kredita, na osnovu inventara o emisijama gasova sa efektom staklene bašte.

Upis u registar nakon aukcije ili besplatne dodjele je besplatan.

Operater postrojenja dužan je da prijavi prenos emisijih kredita na drugog operatera u roku od sedam dana od dana prenosa.

Za prenos emisijih kredita plaća se naknada u iznosu od 0,1% cijene iz člana 5 ove uredbe Fondu za zaštitu životne sredine.

Član 10

Prilozi 1 do 4 čine sastavni dio ove uredbe.

Član 11

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: _____

Podgorica, _____ 2020. godine

Vlada Crne Gore

**Predsjednik
Duško Marković**

PRILOG 1

Aktivnosti i gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola

Aktivnosti i gasovi sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola date su u Tabeli 1.

Tabela 1

Djelatnost	Gas sa efektom staklene bašte
<i>Djelatnost u sektoru energetike</i>	Ugljen dioksid
Postrojenja čija snaga prelazi 20 MW (osim postrojenja za spaljivanje opasnog i komunalnog otpada)	
Rafinerije mineralnog ulja	Ugljen dioksid
Proizvodnja koksa	Ugljen dioksid
<i>Proizvodnja ili obrada gvoždja i čelika</i>	Ugljen dioksid
Postrojenja za pečenje i sinteriranje metalnih ruda (uključujući sulfidnu rudu)	
Postrojenja za proizvodnju sirovog gvoždja ili čelika (primarno ili sekundarno topljenje), uključujući kontinuirano livenje veće od 2,5 tona na sat	Ugljen dioksid
<i>Proizvodnja i prerada obojenih metala</i>	Ugljen dioksid
Proizvodnja sirovih obojenih metala iz ruda, koncentrata ili sekundarnih sirovina primjenom metalurških i hemijskih procesa ili elektrolitičkih procesa	
<i>Proizvodnja na bazi mineralnih sirovina</i>	

Postrojenja za proizvodnju cementnog klinkera u rotacionim pećima proizvodnog kapaciteta većeg od 500 tona na dan ili za proizvodnju kreča u rotacionim pećima proizvodnog kapaciteta većeg od 50 tona na dan ili u drugim vrstama peći proizvodnog kapaciteta većeg od 50 tona na dan	Ugljen dioksid
Postrojenja za proizvodnju stakla, uključujući ona namijenjena proizvodnji staklene vune, topioničkog kapaciteta većeg od 20 tona na dan	Ugljen dioksid
Postrojenja za izradu keramičkih proizvoda pečenjem, posebno krovnog crijepa, cigle, vatrostalne cigle, pločica, kamena ili porcelana, proizvodnog kapaciteta većeg od 75 tona na dan i/ili kapaciteta peći većeg od 4 m ³ i gustine materijala u peći veće od 300 kg/ m ³	Ugljen dioksid
<i>Ostale djelatnosti</i>	Ugljen dioksid
Industrijska postrojenja za proizvodnju: a) papirne kaše od drveta ili drugih vlaknastih materijala;	
b) papira i kartona, proizvodnog kapaciteta većeg od 20 tona na dan	

Ako jedan operater stacionarnog postrojenja obavlja više djelatnosti koje pripadaju istoj rubrici iz Tabele 1 u istom postrojenju ili na istom mjestu, kapaciteti takvih djelatnosti se sabiraju.

**Planirano umanjeње emisija gasova sa efektom staklene bašte za period 2020-2030.
godine**

U cilju postizanja ukupnih emisija gasova sa efektom staklene bašte u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima, ukupna dozvoljena emisija stacionarnih postrojenja koja dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte, umanjivaće se u periodu 2020–2030. godine na godišnjem nivou 1,5%, što iznosi:

-	za 2020. godinu	3,303,542 t CO ₂ eq
-	za 2021. godinu	3,253,989 t CO ₂ eq
-	za 2022. godinu	3,205,179 t CO ₂ eq
-	za 2023. godinu	3,157,101 t CO ₂ eq
-	za 2024. godinu	3,109,745 t CO ₂ eq
-	za 2025. godinu	3,063,098 t CO ₂ eq
-	za 2026. godinu	3,017,152 t CO ₂ eq
-	za 2027. godinu	2,971,895 t CO ₂ eq
-	za 2028. godinu	2,927,316 t CO ₂ eq
-	za 2029. godinu	2,883,407 t CO ₂ eq
-	za 2030. godinu	2,840,155 t CO ₂ eq

Referentne vrijednosti za proizvod

Referentne vrijednosti za proizvod i granica sistema bez obzira na zamjenjivost goriva i električne energije date su u Tabeli 1.

Tabela 1

Referentna vrijednost za proizvod	Definicija proizvoda obuhvaćenog referentnom vrijednošću	Definicija procesa i emisija obuhvaćenih referentnom vrijednošću (granice sistema)	Izloženost riziku ispuštanja ugljen dioksida	Referentna vrijednost (emisije jedinice/t)
Koks	Koks iz koksne peći (dobijen karbonizacijom koksnog uglja na visokoj temperaturi) ili gasni koks (nusproizvod postrojenja za proizvodnju gasova) izražen u tonama suvog koksa. Lignitni koks nije obuhvaćen ovom referentnom vrijednošću.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno vezani uz sljedeće procesne jedinice: koksne peći, spaljivanje H ₂ S/NH ₃ , predgrijavanje uglja (odmrzavanje), ekstraktor koksnog gasa, jedinica za odsumporavanje, jedinica za destilaciju, postrojenje za proizvodnju pare, nadzor pritiska u akumulatorima, biološko prečišćavanje vode, različito zagrijavanje nusproizvoda i separator vodonika. Uključeno je čišćenje koksnog gasa.	da	0,286
Sinterovana ruda	Aglomerisani proizvod gvožđa koji sadrži fine čestice rude gvožđa i gvožđe za reciklažu koji posjeduju odgovarajuća fizička i hemijska svojstva	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa sljedećim procesnim jedinicama: sinter traka, paljenje, jedinice za pripremu sirovine, jedinica za vruće prosijavanje, jedinica za hlađenje sintera, jedinica za hladno prosijavanje i jedinica za proizvodnju pare.	da	0,171
Vrući metal	Tečno gvožđe zasićeno ugljenikom za dalju preradu	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa sljedećim procesnim jedinicama: visoka peć, jedinice za obradu vrućeg metala, duvaljke visoke	da	1,328

		peći, grijači vazduha visoke peći, konvertor s kiseonikom, jedinice sekundarne metalurgije, vakuumska postrojenja, jedinice za livenje (uključujući rezanje), jedinica za obradu ostatka, priprema zasipa, jedinica za obradu gasa iz visoke peći, jedinice za otprašivanje, predgrijavanje otpadnog materijala, sušenje uglja za ubrizgavanje ugljene prašine, uređaji za predgrijavanje posuda, uređaji za predgrijavanje livenih ingota, proizvodnja komprimovanog vazduha, jedinica za obradu prašine (briketiranje), jedinica za obradu mulja (briketiranje), ubrizgavanje pare u visoku peć, generator pare, hlađenje konvertorskog gasa i ostalo.		
Pretpečena anoda	Anode za elektrolizu aluminijuma koje se sastoje od petrolkoksa, smole i obično recikliranih anoda i koje se posebno oblikuju prema zahtjevima konkretne topionice i peku u anodnim pećima na temperaturi oko 1 150 °C	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnjom pretpečenih anoda.	da	0,324
Aluminijum	Sirovi nelegirani tečni aluminijum iz elektrolize	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnom fazom elektrolize.	da	1,514
Sivi cementni klinker	Sivi cementni klinker kao ukupna proizvodnja klinkera	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnjom sivog cementnog klinkera.	da	0,766
Bijeli cementni klinker	Bijeli cementni klinker koji se koristi kao glavna vezivna komponenta u formulisanju materijala kao što su smjese za fugovanje, ljepila za keramičke pločice, sredstva za izolaciju i	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa proizvodnjom bijelog cementnog klinkera.	da	0,987

	mortovi za sidrenje, industrijski podni malter, unaprijed pripremljen malter, reparaturni malter i vodootporni premazi s maksimalnim prosječnim sadržajem F_2O_3 od 0,4 masena %, Cr_2O_3 od 0,003 masena % i Mn_2O_3 od 0,03 masena %.			
Float-staklo	Obično (float)/brušeno/polirano staklo (u tonama stakla iz peći za hlađenje stakla).	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim fazama topljenja, razbistravanja, prerade, kalajna kupka i peć za hlađenje stakla.	da	0,453
Boce i tegle od nebojenog stakla	Boce od nebojenog stakla nazivne zapremine < 2,5 l za napitke i prehrambene proizvode (bez boca obavijenih kožom ili vještačkom kožom i bočica za bebe), osim proizvoda od sedefastog kremenog stakla sa sadržajem gvoždje oksida ispod 0,03 %, izraženo u masenom % Fe_2O_3 , i koordinatama boje L u području od 100 do 87, a u području od 0 do -5 i b u području od 0 do 3 (primjenom sistema CIELAB koji preporučuje	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim fazama rukovanje materijalima, topljenje, oblikovanje, dalja prerada, pakovanje i pomoćni postupci.	da	0,382

	Commission internationale d'éclairage (CEI)), izraženo u tonama zapakovanog proizvoda.			
Boce i tegle od obojenog stakla	Boce od obojenog stakla nazivne zapremine < 2,5 l za napitke i prehrambene proizvode (bez boca obavijenih kožom ili vještačkom kožom i bočica za bebe), izraženo u tonama zapakovanog proizvoda	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim fazama rukovanja materijalima, topljenje, oblikovanje, dalja prerada, pakovanje i pomoćni postupci.	da	0,306
Proizvodi od beskonačnog staklenog vlakna	Topljeno staklo za proizvode od beskonačnog staklenog vlakna: traka, „rovings“, pređe i sortiranog staklenog vlakna i mat (izraženo u tonama topljenog stakla koje izlazi iz peći za prihvatanje staklene mase). Nisu uključeni proizvodi od mineralne vune za toplotnu, zvučnu i protivpožarnu izolaciju.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa proizvodnim procesima topljenja stakla u pećima i kondicioniranja stakla u pećima. Ovom referentnom vrijednošću proizvoda nisu obuhvaćeni postupci dalje prerade vlakana u proizvode prikladne za prodaju.	da	0,406
Fasadna opeka	Fasadna opeka gustine > 1 000 kg/m ³ koja se koristi za zidanje na osnovu EN 771-1, bez ivica, klinker opeke.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim postupcima pripreme i miješanja sirovine, oblikovanja i sušenja proizvoda, pečenja, završne obrade proizvoda i čišćenja dimnih gasova.	ne	0,139

Opločnici	Glinena opeka koja se koristi za popločivanje prema EN 1344.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim postupcima pripreme i miješanja sirovine, oblikovanja i sušenja proizvoda, pečenja, završne obrade proizvoda i čišćenja dimnih gasova.	ne	0,192
Gips	Gips koji se sastoji od pečenog anhidrita ili kalcijum sulfata (uključujući onaj koji se koristi u građevinarstvu, u doradi tkanina i papira, u stomatologiji, sanaciji zemljišta), u tonama gipsanog maltera. Float staklo (Alfa gips) nije obuhvaćen ovom referentnom vrijednošću za proizvod.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani s proizvodnim fazama mljevenje, sušenje i prženje.	ne	0,048
Sušeni sekundarni gips	Sušeni sekundarni gips (sintetički gips proizveden kao reciklirani nusproizvod elektroindustrije ili reciklirani materijal od građevinskog otpada i kamena), izražen u tonama proizvoda.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa sušenjem sekundarnog gipsa.	ne	0,017
Kalcinisana soda	Dinatrijum karbonat kao ukupna bruto proizvodnja, osim teške kalcinisane sode koja se dobija kao nusproizvod proizvodnje kaprolaktama.	Uključeni su svi procesi koji su direktno ili indirektno povezani sa procesnim jedinicama za prečišćavanje slanog rastvora, kalcinisanje krečnjaka i proizvodnju krečnog mlijeka, apsorpciju amonijaka, taloženje NaHCO ₃ , filtriranje ili odvajanje kristalića NaHCO ₃ iz	da	0,843

		matičnog luga, razgradnju NaHCO_3 u Na_2CO_3 , regeneraciju amonijaka i zgrušavanje ili proizvodnju teške kalcinisanе sode.		
--	--	---	--	--

Plan smanjenja broja besplatnih emisijih kredita

U cilju obezbjeđivanja eventualnog povratka nivoa aktivnosti postojećih postrojenja, na nivo iz perioda 2005-2008. godina, uz primjenu najbolje savremene prakse zaštite životne sredine, broj besplatnih emisijih kredita određuje se kao aritmetička sredina prosječnih ostvarenih emisija u tom periodu i proizvoda referentne vrijednosti odgovarajućeg faktora emisije iz Priloga 3 i aktivnosti u tom periodu, tako da iznosi:

-za Kombinat aluminijuma Podgorica –u stečaju za 2020.	1,020,840 t CO _{2eq}
-za “Toscelik Alloyed Engineering Steel d.o.o” Nikšić 2020	5,800 t CO _{2eq}

Od 2021. godine broj besplatnih emisijih kredita dodijeljenih na godišnjem nivou postrojenjima iz stava 1 ovog priloga određuje se umanjnjem godišnjom stopom od 15% u odnosu na prethodnu godinu, sve do dostizanja iznosa u skladu sa odgovarajućim referentnim faktorom emisije iz Priloga 3.

U cilju hitnog održivog prilagođavanja poslovanja proizvođača električne energije uslovima koji važe na jedinstvenom tržištu električne energije Evropske Unije, besplatni emisijni krediti dodjeljuju se samo za dio ukupne proizvodnje i to:

- za Termoelektranu Pljevlja za 2020. godinu	1,020,840 t CO _{2eq}
--	-------------------------------

Od 2021. godine broj besplatnih emisijih kredita dodijeljenih na godišnjem nivou postrojenju iz stava 3 ovog priloga određuje se umanjnjem godišnjom stopom od 5%, sve do potpunog ukidanja besplatne dodjele emisija nakon 2025. godine. Za potrebe obračuna emitovanog ekvivalentnog CO₂, primjenjivaće se emisijni faktor 1.05 u odnosu na utrošenu količinu uglja u odgovarajućem periodu.